

„Hudi mož.“

Spisal F. G. Hrastničan.

kega dne je prišel Mastnakov oče precej siten domov. Zjutraj na vse zgodaj je šel s svojim šestnajstletnim sinom Francetom na polje in sedaj opoldne se je povrnil, da bi si utolažil glad. Tudi Francetu se je videlo, da ni kaj preveč vesel.

Ko prinese mati skledo na mizo, se oče Mastnak zamisli. Vsi razen njega so že jedli. Ko mati to zapazi, ga prijazno nagovori: „No, Matevž, kaj nisi nič lačen?“ Zdaj se šele spomni, čemu je pravzaprav prišel domov. Prijel je za žlico ter nekoli-
kokrat zajel iz velikanske sklede.

„E, saj človek nase niti misliti ne sme!“ pravi črez nekaj časa, „toliko ima skrbi!“

Mati se začudi tem moževim besedam ter pravi: „Si pa menda zopet z levo nogo stopil v hišo, da si tako siten! Kaj pa se je zopet zgodilo?“

Toda oče ničesar ne odgovori. Tudi jesti je nehal. Le sedel je pri mizi ter gledal, kako hlastno zajemajo njegovi otroci. France je največ jedel, a tudi mali Matevžek se ni dal prositi tako kakor oče.

Ko mati vidi, da mož zopet ne je, mu pravi: „Eh, Matevž, ne razumem te! Ves dan si na polju in ko prideš domov, ničesar ne ješ! Če nisi lačen, bi rajši ostal na polju in si tako prihranil precejšen pot!“

A oče Matevž jo zavrne: „Saj sem jedel in dovolj imam! Hvala Bogu, saj vendar nisem tako požrešen kot vrabci, ki nam na polju vse pojedjo . . .“

Sedaj se oglasi tudi starejši sin France, ki je bil z očetom na polju: „Res, mati, tem vrabcem moram vendar posvetiti! Vso koruzo nam bodo pojedli, in tudi prosa že skoro nič ni na polju!“

Sedaj se materi zasveti v glavi. Vrabci so torej krivi današnje nevolje in sitnobe gospodarjeve. Vrabci mu delajo toliko skrbi in preglavice, da niti jesti ne more mirno! E, ti vrabci . . .

„Ah, vrabci so zopet tako sitni!“ povzame mati, in oče Matevž se razjezi in udari po mizi, rekoč: „Saj ravno pri nas imamo to smolo, da nam vse pojedjo, drugje pa se ničesar ne dotaknejo. Je že menda začarano . . .“

Mati se zasmije pri zadnjih besedah očetovih ter pravi: „Je pač naša koruza in naše proso najboljše tu v okolici, zato se pa spravijo nad našo njivo!“

Mastnakov oče pa s to opazko ni nič kaj zadovoljen: „Saj to je mogoče, da je naša njiva ena najboljših, a vrabci naj bi jo pustili pri miru!“

„Moj Bog, Matevž,“ odgovori mati s smehljačim obrazom, „je že tako, da ima vsakdo boljše stvari rajši kakor slabe. Tudi vrabci to razumejo!“

„Pa tega vendar ne morem pustiti, da bi mi vso koruzo in vse proso vrabci pojedli!“ pravi oče z ne baš prijaznim obrazom. „Nekaj bomo morali vendar ukreniti, da to preprečimo!“

„Poloviti jih dajte, oče, poloviti!“ zavpije poln veselja mali Matevžek, „pa v kletko jih dajte, jih bomo imeli v sobi in nam bodo peli . . .“

Glasi smeh zadoni pri zadnjih besedah Matevžkovih po sobi, a Matevžek skrije svoj obrazek, poln sramu, v materino krilo . . .

„Ah, ti neumnež mali,“ mu reče mati, „kaj pa misliš, vrabci vendar ne pojo!“

Zopet se vsi zasmejejo, celo resni obraz očetov se malce zasmeji. Malega Matevžka pa je bilo sram in skrnil se je v materino krilo . . .

„Ne bomo jih polovili,“ povzame čez nekaj časa oče, „a spodili jih bomo! Strašilo postavimo tja na njivo, in noben vrabec se ne bo upal blizu. To napravimo in gotovo pomaga!“

Oče Matevž se je vzdignil s sedeža ter si veselo mel roke, češ, pravo sem zadel. Tudi mati in France sta pritrdila modremu očetovemu svetu, in s tem je bil pogovor pri današnjem kosilu končan. — Zopet sta se odpravila oče in France na njivo, in ko je mati doma vse pospravila, prime Matevžka za roko in gre za očetom in za Francetom. Večerjali bodo krompir v oblicah, in zato mora na njivo ponj.

* * *

Drugi dan je bila nedelja. Popoldne so sedli pod starodavno lipo tja pred hišo, in oče Mastnak je pripovedoval razne dogodbe iz svojega življenja. Mati je prinesla velik hleb črnega kruha in steklenico hruševca ter rekla očetu Mastnaku: „Pa glej, da boš danes malo več jedel kakor si včeraj . . .“

„Dobro, da si me spomnila, Marta,“ pravi oče Matež, „danes imam ravno čas, pa napravimo strašilo za njivo!“

„Strašilo, strašilo!“ je zavpil mali Matevžek in poskakoval od veselja. „Ata, jaz vam pomagam!“ In oče Matevž je pogladil svojega sina po glavi: „Seveda Matevžek, ti mi pomagaš, saj brez tebe tako ne morem ničesar napraviti!“

„A najprej boste južinali,“ reče mati, „potem pa lahko delate strašilo!“ In narezala je mati več kosov kruha. Ali očetu se je mudilo; utaknil je kruh v žep ter odšel z Matevžkom na podstrešje iskat nekaj stare obleke. France pa je moral iti na pod ter prinesiti par otepov slame.

Gori na podstrešju sta premetavala oče in Matevžek vse zaboje in skrinje, preden sta našla stare hlače in suknjo, ki ni bila več za rabo. Prinesla sta vse to dol ter natlačila s slamo. Slednjič še natakmeta „hudega moža“ na kol in — strašilo je gotovo. Ne, nekaj še manjka! Matevžek je namreč opomnil očeta, da „hudi mož“ še nima klobuka, in kot strašilu mu pristoja tudi velika palica, s katero naj odganja hudobne vrabce. Ko sta še to opravila, je bil šele „hudi mož“ gotov . . .

Ah, kako se je mali Matevžek smejal! Postavil se je predenj, udaril z rokama ob kolena ter jel tako presrčno hihitati, da so se morali tudi ostali nehote zasmejati . . . „Tega se pa morajo zbat, ata,“ je rekel, ko se je nekoliko nasmejaj, „saj je tak, da bi se ga ustrašil še jaz, ki sem

ga pomagal delati . . .“ In zopet se je smejal mali Matevžek tako dolgo, da je odnesel oče „hudega moža“ na pod, kjer naj čaka do prihodnjega dne.

Drugi dan po zajtrku sta ga pa nesla Matevžek in oče na polje. Postavila sta ga med njivo, kjer je raslo proso, in pa med ono, kjer je bila koruza. Ko je bil postavljen, sta se poskrila med koruzo in gledala, kaj bodo pač vrabci počeli. In res na veliko srečo naših obeh so se vsi vrabci zbal, niti eden se ni prikazal.

Nekaj časa se vrabci res, niso upali na polje, ampak le oddaleč so gledali na lepo Mastnakovo polje in pa na onega „hudega moža“, ki jim je pretil z veliko palico v roki. A ko so videli, da se ne gane s svojega mesta, da ničesar ne je, ničesar ne pije, se jim je zdelo sumljivo. Kaj, ko bi mu šli malce ponagajat, si misli starejši vrabec in zleti tja proti njemu. Ko ostali to zapazijo, zlete še oni in obkrožijo tamkaj na Mastnakovem polju „hudega moža“. Po natankem opazovanju se prepričajo, da ta mož vendar ni tako „hud“, kakor se kaže. In eden izmed hudobnih vrabcev je celo zapazil, da ima „hudi mož“ tudi nekaj zanj . . . Iz rokava desne roke mu je namreč štrlelo nekaj žitne slame, ki je pa imela še nekaj zrnja na sebi. In prekanjeni vrabec mu smukne v rokav ter se prav po domače nagosti ob „hudem možu“. A tudi ostali vrabci svojega bratca niso samo gledali! Spravili so se nad levo roko, nad glavo in celo nad noge . . . V nekoliko urah je viselo na mestu, kjer se je še pred kratkim ščepiril „hudi mož“, le še nekaj cunj, na tleh pa je ležala prazna slama . . . Tako so uničili vrabci umotvor Mastnakovega očeta in njegovega sinka Matežka . . . Od tega dneva pa so se vrabci ravno tako mastili na Mastnakovi njivi kakor poprej. —

Mastnakov oče in njegov sinko Matevžek pa ugibata in ugibata, kaj bi ukrenila, da bi pregnala vrabce . . .

Pastirček Anžek.

*Oblaček na nebu modrem
zadosti bratcev ima,
in sestric-meglic zadosti
na nebu z njim se igra.*

*In jagnje veselo na trati
med rožami živi,
saj čuva ovčica-mati
ga s skrbnimi očmi.*

*A v mene prišla je misel,
ko gledal sem v tihi večer:
Ti nimaš sestric ne bratcev,
in mamice ni nikjer!*

*O, prosi oblčka na nebu,
naj bratca ti enega da,
in grob naj mamico drago
za dneva ti vrne vsaj dva. —*

*Oblaček je previsoko,
in pota do njega ni,
ob vsakem večeru grob prosim,
pa tiho, tiho molči . . .*